

Yang Isinulat Ni SANTIAGO

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Yang may sulat taa ti Santiago ang yay sasang nagmaepet-epet tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung siudad yang Jerusalem (Mga Binuat-buatan 15:13-21; Galacia 2:9). Tanya sasang putul ni Ginuung Jesus (Mateo 13:55; Juan 7:3-5). Yang mga tumatalig ang sinulatan nang kada sam pundaan, pulus mga masigkanasyun nang mga Judio. Ugaring namaglilitan da tanira duun tung Jerusalem natetenged masyadung pagpandeeg-deeg tung nira atiang ti Esteban pinagbatu rang inimatay (Mga Binuat-buatan 8:1, 4; 11:19). Purisu nagkarawasak-wasak da tung duma-rumang banwa (1:1). Purisu kumus pagirilalaan dang lagi tanira ni Santiago, may ubligasyun nang magpaiwan-iwan tung nira maskin alawid da.

Yang sinikad ni Santiagong nagsulat ay ugud mapasanagan na ta maayen yang mga kaputulan nang atia. Ay nagaskean na ang durung mga bagay ang puiding pagsangkalan yang pagtaraligen nira tung ni Ginuung Jesus. Ay katulad ka tung yaten simanyan, pirmi kang nagapasaran tanira ta mga kaliwagan may mga tuksu ang muya yay makanayan ta ipanluway yang mga isip nira ang asta indi ra ipalusu nira yang kalelyagan yang Dios. Kung indi, magpaguyud da ilem tung sistimang pangkaliwutan.

Purisu gustu ni Santiago, paktelen na yang mga isip nirang magpadayun tung pagtaraligen nira, kag yadwa pa, paamanen na ka dayun ang indi ra enged magbalik tung dating mga ubra-ubra nira.

Ang para madeep ta yang palaksu yang isip ni Santiagong nagsulat, maayen pang pabilugan ta ra kanay yang durug kaimpurtanting intindien tang tanan ang mga tumatalig.

1. Kaministiran ang magagwantaita tung mga kaliwagan ang nagapasaran ta kipurki asanita ra magluang mainagwantaen ig magtegasanita ra ka tung pagtaraligen ta, ig asanita ra ka masalapay tung pinalanu yang Dios para tung yaten (1:2-4). Durug tinlu yang mabtangan yang sasang tumatalig ang pagagwanta tung mga kaliwagan ang asta masalapayan na. Ay kipurki pakdulan da yang Dios yang sasang klasi ta pagpangabu- ing pinangakuan na tung kumpurming tinu pay pagmaal tung anya (1:12). Tung pagaragwantaen ta, simpri may kaminis- tiran ta ang yang mga isip ta mas mag- wayang ang para maskeitang magtimbang- timbang tung mga isip ta kung unu pay uyun tung kalelyagan yang Dios may yang belag. Anday dumang magpaeyang, ya ra yang Ampuan ta kung yay ingalukun ta tung anya ang anday dua-dua tung mga isip ta (1:5- 8). Ig kidispuis pa, duruang klasi ta isip ang mawayang. May kawawayangen ta isip ang pangkaliwutan ka ilem ig may kawawayan- gen ta isip ang nagipaeyang yang Dios. Kung

- unu pang mga ubra-ubraay ang nagipalua yang duruang klasing atia, ipinasanag ni Santiago tung 3:13-18.
2. Maskin aranekita tung pagterelengen ta duma, indiita magsinti, kipurki tung pagterelengen yang Dios itay abwat (1:9). Ita ra nganing ay pinilik nang magpalgud tung paggaraemen na tung baklung kaliwatan (2:5). Piru kung natetenged tung mga manggaranen, maliwag yang panampetan nira tung uri (1:10-11; 5:1-6).
 3. Durug kaimpurtanti ang magmaskeitang magsuspindi tung mga nganga ta (1:26) ay kipurki kung indi ta suspindien, durug kadistrusadu yang apiktar na tung mga kaarumanan ta. Inalimbawa ni Santiago tung apuy may tung dalit (3:1-12). Dapat ang indiita ra enged magriliwakan (4:11-12) ig indi ta ra ka panuntan ta sumpa yang pangaku ta tung mga aruman ta. Dapat ang yang ibitala ta purus matuud ang anday laket nang bukli.
 4. Duru kag kaimpurtanti ang yang pagtaraligen yang sasang tau tung ni Jesu-Cristo may kanunut na kang mga matitinlung pagurubraen. Ay kung anda, yang paganingen nang pagtaraligen na, andang pisan ay kuinta na ay ya ra aganingay ni Santiagong pagtaraligen ang patay (2:14-26).
 5. Yang sasa kang dapat ang amligan ta ta mupia ang indi enged manrusaw yang gegma ta tung Dios. Yang sasang maktel ang magparusaw kung ipagamen ta yang

mga isip ta tung sistimang pangkaliwutan. Kung yay pagamenan ta, yang kaalimbawaan ta maning pa tung sasang baway ang paglimbung tung kasawa na. Ay kalaum ta ang asanita mas maging kuntintu kay tung pagipakdul tung yaten yang Ampuan tang Dios. Purisu kung magpagamenita tung sistimang pangkaliwutan, anday duma, asanita ra magluang kasuay yang Dios. Ay maning pa tung mangimun da tung yaten ang yang gegma tang bugus pa rin tung anya ipinakalaw ta ra tung sistimang pangkaliwutan (4:1-10; 4:13-17).

6. Durug kaimpurtanti ang ita maderep tung pagarampuen ta kapin da enged para tung mga putul tang paglaru. Kaministiran ang yang pagarampuen ta nunut da ka ta pagtalig ta tung Dios ang yang nagaingaluk ta siguradung ipakdul na. Yadwa pa, kamini-stiran ka ang yang mga buat-buat ta pulus tung magkatama ugud dakulung bagay yang pakawutun yang pagarampuen ta ang katulad ka tung ni Elias atiang tukaw (5:13-18).

Yang Intrada Yang Sulat (1:1)

¹ Yang may sulat taa ya ra yuung ti Santiago ang sasang pagpaturuwulun tung Dios durua ni Ginuung Jesu-Cristo. Tukaw-tukaw tung tanan, pagpakumustaw ra tung numyung mga masigkanasyunung mga Judio ang kumpurming mga tumatalig ka tung ni Jesu-Cristo ang

nagkarawasak-wasak da tung duma-rumang banwa*.

Natetenged Tung Tamang Pagpabetang Nira Tung Mga Kaliwagan (1:2-8)

²⁻³ Mga putulu tung ni Ginuu ta, nagaskean ta ra ang kung masukdaan da nganing yang pagtaraligen ta, basta indiita ra ilem magpaluntug, asanita ra magluang mainagwantaen. Purisu kung mapasaranita ra nganing ta sari-saring mga kaliwagan, ipabtang ta ra ilem ang sasang ikasadya ta ta duru. ⁴ Ugaring kaministiran ang padanayan ta yang pagaragwantaen tang atia ang asta dumangat da ka engaged tung katuyuan nang ita magtegasan da tung pagtaraligen ta pati yang intirung pagkatau ta masalapay ra tung pinalanu yang Dios ang anday pagkaku- lang na. ⁵ Piru kung tinu pa tung yaten ay midyu nagadiputan da ta isip na natetenged ka man tung kaliwagan ang nagapasaran na, kaministiran ang magingaluk da tung Dios ang paabwatan na yang isip na. Kipurki tanya durug kasalamang pagpakdul ta diwaldi tung kumpurming magingaluk tung anya ang indi na kag pakulainen yang taung magpakdulan na. ⁶ Ugaring ilem tung pagingaluk ta tung Dios, kaministiran ang anday pagdua-dua yang mga isip ta, kung indi, dapat ang may pagtalig ta ang yang nagingaluk ta tung anya ipapakdul na tung yaten. Dapat ang may pagtalig tang maning tia ay kipurki yang kaalimbawaan yang

* **1:1** 1:1 Ikumpalar tung sinambit tung Mga Binuat-buatan 8:1, 4 may 11:19.

taung pagdua-dua yang isip na, maning pa tung sasang lakun ang mageyepen ta palet ang basing ay pa ilem eklay na. ⁷ Yadwa pa yang taung maning tia dapat ang indi ra maglaum ang tanya pakdulan pa yang Dios yang pagaingaluk na. ⁸ Ay ya pa agari, sulut-beteng yang isip na ig waldang-waldang da yang tanan ang ubra-ubra na.

Yang Aranek Tung Pagteleng Ta Tau Ya Pay Abwat Tung Pagteleng Yang Dios (1:9-11)

⁹ Yang sasang tumatalig ang pagatelenan ta aranek yang mga tau, yang dapat ang ikasadya na ta mupia ang tanya abwat tung pagterelengen yang Dios. ¹⁰ Pati yang sasang manggaranen, kung maaranek da yang pagkabetang na, dapat kang ikasadya na yang pagkaaranek na[†]. Ay kipurki yang manggad magtataklib da ka ilem ang katulad ka tung sasang talay. ¹¹ Simpri kung abwat da nganing yang kaldaw ang makinit da, nagaleey ra yang ilamunun. Pati talay na, nagataktak da ka ig asan da ka nga diadu yang katinlu na. Yang pisan yang kalimbawaan yang sasang manggaren. Mintras pagsikad ang madulangan pa yang manggad na, inali ra ilem ang maplekan ta tanan ang nagikadengeg na.

[†] **1:10** 1:10 “dapat kang ikasadya na yang pagkaaranek na.” Yang ilinakted ang atia, magkabagay ilem tung sasang tumatalig. Piru kung belagan tumatalig, maning taa yang tamang paglalak-teren: “ikasadya na kaya tiang pagkaaranek na? Indi ra!” Kung unu pay pagterelengen ni Santiago tung mga manggaranen atii kanay, maayen ang ikumpalar ta tung isinulat na tung 2:6-7; 5:1-6.

Natetenged Tung Duruang Magluluwaan Yang Pagsukda Yang Dios Tung Sasang Tau (1:12-15)

¹² Ibaliku ra kanay tung pagsurukdaen yang Dios tung yaten. Teed mi tiag katinlu yang mabatangan yang sasang tumatalig ang pagagwanta tung mga kaliwagan! Ay kipurki kung masalapayan na ra nganing tia, pakdulan da ta maning pa tung sasang primyu ang ya ra yang sang klasi ta pagpangabuing pinangakuan yang Dios tung kumpurming pagmaal tung anya. ¹³ Kung tinu pay nagapasaran ta kaliwagan ang asan ka nga bagasay na yang kaaway nang tuksu, dapat ang indi ra magintra sulili tung Dios ang ya unu ay pagtagam ta tuksu tung anya. Kipurki tanya indi kayanan ta tuksung magbuat ta malain ig indi enged magtuksu tung yaten ang para magbuatita rin ta malain. ¹⁴ Kung indi, nagatuksu ilem yang sasang tau kung bekngen da ngani yang sadiling kalelyagan na. ¹⁵ Pagkatapus, kung ya ray pakdulan na ta rugal, yang kaalimbawaan na maning pa tung sasang baway ang pamuu ra ang yang pakawutun na mangana ra. Ya ray kamtangan yang taung pagpakdul ta lugar tung kalelyagan na ang anday dumang pakawutun na, magpakasalak da ka enged. Pagkatapus kung maanaran na rang maanaran yang pagpakasalak nang atia, ya ray pagmaslitan na ang yang pakawutun na, asan da nga pablag tung Dios.

Yang Nagipakdul Yang Dios Tung Mga Tauan Na Pulus Tung Ikaayen Nira (1:16-19)

¹⁶ Mga putulung nagamaalu ta duru, indi-amu magpadaya tung isip ming baliskad ang

yang Dios yay pagtagam ta tuksu tung numyu‡. ¹⁷ Kipurki yang tanan ang matitinlu ang anday kakulangan nang magkakawut tung yaten, luwus tung Dios manliit ang yay nagimu yang tanan ang pamagdekal duun tung langit. Yang pagdekal nira paguman-uman ay nagalingban. Piru yang Dios tanya, andang pisan ay kauman-umanan yang ugali na ang pulus tung ikaayen ta. ¹⁸ Kipurki telengan mi. Natetenged ilem tung sadiling kalelyagan na, pinaeyanganita ra anya ta ipagpangabui tang baklu ekel tung kamatuuran ang pinananged ta. Ya ray binuat na ugud maning pa tung itay pinakatukaw ang inayeg na ang yay pagpailala ang may planu na kang imakluen na ka yang tanan ang inimu na§.

Nagapapagprusigir Na Tanira Ang Yang Bitala Yang Dios Belag Da Ilem Ya Pamatiay Nira Kung Indi Ya Tumanay Nira (1:19-25)

¹⁹ Kapurisu mga putulung nagamaalu, naa wa yang dapat ang intindien mi. Sasa may sasa tung yaten, kaministiran ang yang paderepan ta ya ra yang pagparamatien ta tung bitala yang Dios. Yang paluwayen ta, ya ra yang pagturuwal-tuwalan ta may yang kasilag ta. ²⁰ Ay kipurki kung masilagita, indiita enged mapagtu-man yang magkatama ang gustu ra rin yang Dios ang yay buaten ta. ²¹ Purisu maskin unu pang malalawayay, ipamlek ta rang luwus. Asta yang maskin unu pang malalainay ang naanaran tang

‡ **1:16** 1:16 Katulad tung nasambit tung 1:13. § **1:18** 1:18 Katulad tung sinambit tung Roma 8:20-21; Ephesians 1:10; Colosas 1:20; 2 Pedro 3:13; Ipinagubligar 14:4; 21:1.

tukaw, lipaten ta ra kang tanan. Pakdulan ta ta lugar yang bitala yang Dios ang nunut da ka ta pagparanek ta tung anyang magpatulduk ang para rumabung da ka enged yang kamatuuran ang ilinuak na tung mga isip ta. Ay ekel tung builu na tung mga isip ta, asanita ra nga libriay na tung pagpakasalak ta.

²² Ugaring belag da ilem ang yag pamatiay ta yang bitala na, kung indi, yag tumanay ta. Ay muya kung ya ra ilem agpamatiay ta, asanita ra nga dayaay yang sadiling mga painu-inu ta.

²³ Kipurki kung tinu pay pamati ka ilem tung bitala yang Dios ang pagkatapus indi na ra ka tumanen, yang kaalimbawaan na, maning pa tung sasang taung panalamin ang ya rag dawalay na yang sadiling ityura na. ²⁴ Maskin naita

na ra, imbis ayusun na, diritsyu ra ilem ang magpanaw ay lipat dang pisan tung isip na kung unu pa rin ay dapat ang ayusun na. ²⁵ Yang

bitala yang Dios durug kabuilung mangimaklu tung mga isip ta. Yadwa pa, asanita ka nga luas tung pagpakirepen ta tung pagpakasalak ta ugud maeyanganita ra ka ta ipagtuman ta yang kumpurming ipatuman na tung yaten. Purisu kung tinu pay pagpasadsad da ta mupia tung bitala na ang pagkatapus ya ra kay padanayan na ang belagan ya ra ka ilem agpamatiay na ang pagkatapus diritsyu ra ilem ang malipatan na, kung indi, antimanung tumanen na ra yang nagipatuman yang Dios tung anya, asan da ta taung papagkasadyaen da ta mupia yang Dios tung pagturbanen na.

Natetenged Tung Ustung Pagirintindien Tung Dios (1:26-27)

²⁶ Kapurisu kung papagbilugunu ra yang nagipaganingung atia, ya ra taa. Kung tinu pay paglaum ang tanya pagintindi ta ustu tung Dios ang pagkatapus indi na rag suspindien yang nganga na, asan da nga dayaay yang sadiling isip na. Anda enged ang pisan ay kuinta na yang paganingen nang pagirintindien nang atia tung Dios. ²⁷ Kung indi, yang ustung pagirintindien tung Dios ang magkatama tung pagterelengen na ang ita magpadagen-dagen tung mga ilu may tung mga balung mga baway tung mga kaliwagan nira. Yadwa pa ang ita mangaman ta mupia tung mga sadili ta ang indiita masaliran yang sistimang pangkaliwutan.

2

Natetenged Tung Pamilik Nira Tung Mga Masigkatau Nira (2:1-13)

¹ Mga putulu, yang pagtaraligen tang naa tung ni Ginuu tang Jesu-Cristo, indi ta ra enged palaktan ta pagpiriliken ta tung mga masigkatau ta sigun tung pagkabetang nira. Kipurki yang kadengegan ni Ginuu tang naang nagapanaligan ta asan da nga bilugay ta tung pagparanek na yang pagkabetang nang nagpakiunung tung mga taung araneke ta pagkabetang. ² Ay ipabetangu may sasang taung magpasakep tung saragpun ming mga tumatalig ang may titing nang bu-lawan ang yag susuksuk tung tulduk na ig durung pisan agkatinlu yang awel ang pagasuut

na ang pagkatapus may sasang maliliwagen ang magpasakep ka ang yang awel na ketket da ta buling. ³ Pagkatapus ya ray sapten mi ta mupia yang sam bilug ang durug tinlu yang bisti na ang ya ra aganingay ming “Tani, tania kumarung tung parada” ang pagkatapus yang maliliwagen ya ra aganingay ming “Asana ra ilem kemdeng tung binit u kung gustu mu, tania ra ilem ngarung tung daktal.” ⁴ Ta, indi, asanamu rag pamilik tung mga masigkatau mi? Belag bang maling pisan yang pitik ang pagagamit mi tung pagpabetang mi tung mga tau?

⁵ Mga putulung nagamaalu, isipen mi ta maayen. Belag ba ang yang mga maliliwagen tung kaliwutan ang naa ya enged ay pinagpilik yang Dios ang maging manggaren tung pagtaraligen nira tung anya? Belag bang tanira kay pampaintraen na tung paggarahmen na tung kaliwutan ang baklu ang yay pinangakuan na tung kumpurming pagmaal tung anya? ⁶ Pagkatapus yang numyung atia, yang mga maliliwagen ya rag lipi-lipiyay ming pakaeyakay! Belag ba ang yang mga manggaranen yay pagpandeeg-deeg tung numyu kung kaisan? Belag bang kaisan tanira ka mismu ay paglagunut tung numyu duun tung katalungaan yang mga usgadu ang para idimandaamu ra nira? ⁷ Belag bang tanira ka mismu, ang kung sambiten da nganing yang aran ni Ginuu tang Jesus, ya rag duminaray nira yang kadengegan na? Ang pagkatapus ya ra kay aran ang durug kamaal tung numyu ig ya kay sinambit mi atiang pagpailala mi ang nagpagaemamu ra tung anya!

⁸ Muya manuwalamu ra ilem ang yang pagsarapeten ming atia tung mga manggaranen, ya kay pagturumanen mi yang sasang katuwulan ang dapat usuyun yang kumpurming pagpamangulu tung Dios ang katulad ka tung napabtang tung kasulatan ang dapatita unu maggegma tung mga masigkatau ta ang pariu ka unu tung paggegma ta tung sadili ta. Atia, kung mapruibaan mi ang talagang ya ka man ay nagipagsapet mi tung nira, maayen ka rin. ⁹ Piru maning da tiang nagipaita ming pamilikamu tung mga masigkatau mi, belag yamug pagtuman yang katuwulan ang atia, yamug pagpakasalak. Asanamu ra nga patemengay ang yamu talagang malinampasenamu ka man tung mga katuwulan yang Dios. ¹⁰ Kipurki bilug yang mga katuwulan na. Kung tinu pay magtuman yang kadaklan ang mga katuwulan na ang pagkatapus may sam bilug ang nalampasan na, tung pagterelengen yang Dios katimbang nang pinaglampasan na rang luwus. ¹¹ Ay kipurki yang Dios ang yay nagkalalangan ang indiita unu maglimbung tung kasawa ta, ya kay nagkalalangan ang indiita unu mangimatay tung masigkatau ta. Taa numanyan ipabetangu, maskin indiita naglimbung tung kasawa ta piru napangimatayita ra ta tau, ig disir ita sasang malinampasen da tung mga katuwulan yang Dios.

Nagapapagbilug Na Yang Gustu Nang Ianing (2:12-13)

¹² Kapurisu maskin unu pay ianing ta, maskin unu pay buaten ta, eklan ta tung matinlung pa-

sais ang katulad ka tung mga taung nagaintindi ang tung uri tanira insapuan da ka enged yang Dios natetenged tung tanan ang mga pagurubraen nira taa tung kaliwutan. Kipurki yang pitik ang usuyun nang manginsapu, ya ra yang kamtangan yang Matinlung Balita ang yay maning pa tung baklung katuwulan ang kung tu-manen ta, asanita ra nga luas tung pagpakirepen ta tung pagpakasalak ta kag asanita ra ka ngaeyangay ta ipagtuman ta yang nagauyunan yang Dios*. ¹³ Aganingenamu ra yeen ta maning tia ay natetenged kung kawutun da nganing yang uras ang ipagpatuwal yang Dios tung yaten, indi na ra ildawan yang kumpurming indi naidaw tung mga masigkatau na. Kung ildawan ta ra nganing yang дума, ya ray sasang ikasadya yang mga isip ta kipurki ya ray pruibang masanag ang ita matuud ang inildawanita ra ka man yang Dios ang tinapnay.

Yang Pagtaraligen Ang Anday Kanunut Nang Pagurubraen, Anday Kuinta Na (2:14-26)

¹⁴ Mga putulu, unu pay pulut na kung may sasang taung paganing ang tanya unu pagtalig ka tung ni Ginuung Jesus ang pagkatapus anday pruibang maita tung mga ubra-ubra na? Kung maning ka ilem tia yang kantidad yang pagtaraligen na, maimu wasung asan da natapnay yang Dios? ¹⁵ Ipabetangu, may putul mi tung ni Ginuu tang sasang lalii ubin sasang baway ang durug kaalang-alang yang pagarawelen na

* **2:12** 2:12 Ikumpalar ta tung sinambit na tung 1:25.

ig pangaliwag da ta duru tung pamangan na tung kaldaw-kaldaw. ¹⁶ Pagkatapus may sam bilug asan tung numyung maganing tung anya, “Putulu, yawa ra agaliman ang pagpanaw. Tawangana ra yang Ampuan tang pakdulan ta masuut mung awel may mapangan mu.” Ang pagkatapus indi mi ka ilem pakdulan yang mga kaministiran na. Unu pa pay kuinta na tiang inaning ming atia tung anya? Sungaw ra ka ilem ay indi mi nagapanunutan ta pagurubraen. ¹⁷ Maning kang pisan tia yang pagtaraligen yang sasang tau ang pagkatapus indi na ra ka nagapanunutan ta pagurubraen. Anday duma, yang pagtaraligen ang maning tia ya ra yang paganingen ang pagtaraligen ang patay.

¹⁸ Piru muya may magsulingaag tung yeen ang maganing, “Yang mga tau belagan pariu ta sistima. Yang sam bilug may pagtalig na, yang aruman na may pagurubraen nang matinlu.” Yang ituwalu tung taung pangatadlengan ta maning tia, “Abir unγκuy, ipaita mu ra kanay tung yeen yang pagtaraligen mung atiang indi mu nagapanunutan ta pagurubraen. Ig ta yeen ka, ekel tung pagurubraenu, asan da ngaitaay mu yang pagtaraligen tung ni Ginuung Jesus ang talagang matuud. ¹⁹ Paganinga ka, unγκuy, ang yawa panangera ang sam bilug ilem yang Dios. Maayen ka. Piru kung asan ilem tegka yang pagtaraligen mu tung pagimpurmi mu ilem ang atia, anday kuinta na. Ay kipurki anda ka ilem ay nalandawan na tung pananged yang mga dimunyu. Maskin pamananged ka ang sam bilug ilem yang Dios, piru duru kang

pagpangerel nira ang maisip nira yang parusang anday katapus-tapusan ang nagielat na tung nira. ²⁰ Aywa, ungkuy, anda pa ka enged ay naerem tung isip mu? Kaministiran pa ka enged ang papruibaanu ra tung nuyu ang andang pisan ay kuinta na yang paganingen yang sasang tau ang pagtaraligen na mintras anday pruibang nagaita tung pagurubraen na? ²¹ Pademdeman ta ra kanay ti Abraham ang kinaampu ta. Belag bang natetenged tung sasang binuat na duun da nga pruibaaay ang tanya pagtalig ang matuud tung Dios? Bistung pisan atiiing pagtuman na yang sasang itinuwl yang Dios tung anya ang yang ana nang ti Isaac dapat unung iintriga na tung anyang idasag†. ²² Duun da ngaintindiay ta ang ekel tung pagtaraligen nang bugus tung Dios, duun da tanya ngaeyangay ta ipagtuman na yang itinuwl nang atii tung anya. Kag yadwa pa, tung pagtuman na duun da ka nagelet ang mas pa yang pagtaraligen na. ²³ Duun da ka ngaintindiay ta ang talagang tama ka man yang pagtaraligen na ang pariu ka tung sasang napab-tang tung kasulatan ang tanya unu nagtalig da tung Dios ang magkereng tung pinangakuan na tung anya ig natetenged unu tung pagtalig nang atiiing bugus, duun da tanya ngaipabtangay yang Dios ang salu rang pisan tung pagterelengen na‡. Maskin tung dumang kasulatan, ti Abraham ya ra nganing aganingay ang tanya unu sasang

† **2:21** 2:21 Genesis 22:1-19; Hebreo 11:17-19 ‡ **2:23** 2:23a Genesis 15:6; inulit ka ni Pablo tung Roma 4:3, 9, 22; Galacia 3:6

ungkuy yang Dios ang durug tinlu§.” ²⁴ Kapurisu asan da ngaintindiay mi ang tung pagurubraen yang sasang tau, duun da ilem nga pruibaaay ang tanya talagang pagtalig dang matuud tung ni Ginuung Jesus. Belagan ang maganing ang tama yang pagtaraligen na kung anday pruibang maita tung pagurubraen na.

²⁵ Maning kang pisan tia yang palaksu na tung ni Rahab ang yay sasang baway atiating tukaw ang yang pangita na rin pagpagamit. Belag bang natetenged tung pagarasikasuen na tung mga tiktik, duun da nga pruibaaay ang tanya talagang pagtalig dang matuud tung Dios? Bistung pisan yang pagtalig nang bugus atiating pagarasikasuen na tung mga masigkanasyun tang durua nga tiktikan may tung pagpainunuku na tung nira kung ay pang dalanay ang matinlung pagpalibrian nira. ²⁶ Kapurisu ang para magbilug da yang gustuung ianing, ipapanawu ra ilem tung sasang pananglit. Katulad tung tinanguni ta sasang tau, kung anda ray linawa na, asan da ngaskeay ta ang patay ra. Ya rang pisan yang kaalimbawaan yang pagtaraligen yang sasang tau tung Dios ang pagkatapus anday kanunut nang pagurubraen nang matinlu. Yang pagtaraligen ang maning tia ya ra yang paganingen ang pagtaraligen ang patay.

3

Natetenged Tung Paggaramiten Ta Tung Dilak Ta (3:1-12)

§ 2:23 2:23b Duun da nga basaay mu tung Yadwang Cronica 20:7 may Isaias 41:8.

¹ Mga putulu, maayen pang belaganamu dake-leng maging mga manigtulduk yang bitala yang Dios. Ay nagaskean mi ra ka ang yaming mga manigtulduk, kung insapuanami ra nganing ni Ginuu ta, mas maigpit yang panginsapu na tung yamen kay tung kadaklan ang pamamati ilem tung yamen. ² Yang panginsapu nang atia ya ray dapat ang pangamanan tang tanan ay maskin tinu pa tung yaten, manigtulduk kag belag, malpes kang lagi ilem nganing ang mapagbuatita ta kamali. Kung tinu pay indi pagkamali tung pamitala na, asan da ta taung pagtegasan da tung pagtaraligen na. Maske rang magsuspindi tung intirung pagkatau na. ³ Katulad da ilem asan tung sasang kabayu. Kung taknan ta ra nganing ta busal yang nganga na ang para masaayan ta, pati yang intirung tinanguni na maparumbu ta ra kung ay pay gustu tang paangayan na. ⁴ Isipen mi ra ilem yang sasang gulita. Maskin dakulu, nagipalaksu nganing ta palet ang durug ketel, piru kayanan ta timun ang kagetey ka ilem ang bira-biraen ang kumpurming ay pay gustu yang timunil ang rumbuen. ⁵ Yang pisan yang kaalimbawaan yang dilak ta. Basin gesye ilem, piru dakulung bagay yang nagabuat na.

Telengan mi ra ilem yang apuy. Maskin alikasu ilem, piru kayanan nang palalawan yang intirung talun! ⁶ Yang pisan yang kaalimbawaan yang dilak ta, distrusadu pa tung sasang apuy. May sari-saring mga malalain ang puiding bitalaen ta. Makamamansa tung intirung pagkatau ta ig makararangga ka tung pagnurunutan ta yang mga masigkatau ta. Maning pa tung apuy

ang nagakayawan ta mupia ni Satanas. ⁷ Maayen pa yang dumang inimu yang Dios ang sari-saring klasi. Maskin unu pang klasiay, maging dayamdaman man, maging lamlam man, maging iraw man, maging ian man tung teeb, yang tanan ang atia nagakayanan ta taung nagapaalam disti pa tung primiru ang asta ra simanyan. ⁸ Piru yang dilak tang mga tau, andang pisan ay taung makayang mapaalam kung tung sadili na ilem. Ay sasang malain ang indi enged makuntru. Yang kaalimbawaan na punuk ang pisan ta dalit ang mapatayan ta tau. ⁹ Ya kay nagagamit tang pagdayaw tung Ampuan tang Dios ang ya ray nagyaring Ama ta, ang pagkatapus ya pa kay gamiten tang magpamirisia tung sasang masigkatau ta ang ya pa ka man ay inimu yang Dios ang ipinatulut-tulut tung sadili na mismu. ¹⁰ Bilang sa nga ngangaan ilem yang panliitan yang pagdarayawen ta tung Dios may yang pagpamirisia ta tung mga aruman ta. Mga putulu, indi ka enged magkabagay tia. ¹¹ Aywa wasu, may sungkuk ta wai ang pariung masabur may mapakit yang nagibeek na? ¹² Simpri, mga putulu, yang sasang ayung igus belagan natural nang mamurak ta olibo. Pati yang sasang balagen ang ubas belagan kang natural nang mamurak ta igus. Asta yang waing makasa-kasa belagan natural nang may wai kang masabur yang ipalua na. Intunsis dapat da rin ang belagan telyang-telyang yang magbitalaen ta, kung indi, purus limpiu.

Nagapagpasunaid Na Yang Duruang Klasing

Pagkamataku (3:13-4:10)

¹³ Tinu pang tauay asan tung numyung nagaintindian ming mataku ig maskeng magintindi? Kaministiran ang ya ray papruibaan na tung mga pasais nang matitinlu ang maskin unu pay buaten na, eklan na tung ugali nang mapinagparanek ig tung isip nang mawayang. ¹⁴ Piru kung nagaeyanganamu ra ta ipagakig mi tung mga aruman ming mga manigtulduk ig pagkaralawanamu ra ta dengeg, maayen pang indiamu ra ilem magpabugal ang yamu mataku. Ay muya tung pagbukli ming atia asan da nga regmekay mi yang kamatuuran ang nagitulduk mi ra rin tung duma. ¹⁵ Kipurki yang pagkamatakung maning tia, belagan paeyang yang Dios, kung indi, pangkaliwutanan ka ilem ang ya kang lagi ay nagausuy yang mga tau ang yang mga kinaisipan nira indi pa nagaimaklu yang Espiritu Santo ig ya kay nagipaisip yang mga dimunyu tung nira. ¹⁶ Talagang matuud tia ay kipurki kung ay pay sam pundaan ang may pagarakigakigan ig pagkaralawan ta dengeg, asan da ta pagkagulu yang pagpurutulan nira pati yang maskin unu pang ubra-ubraay ang malain ya ray maita tung nira. ¹⁷ Piru yang pagkamatakung nagipaeyang yang Dios tung yaten maning taa yang pasais na. Landaw tung tanan yang pagkabilug yang isip ta tung anya ang indi magtenakan. Asan da maniel yang kadaklan ang mga pasais tang nagauyunan nang maning taa. Asan da ta pagsikad ta ang ita pirming maguruyunan yang mga kaarumanan ta, asan da ka ta pagkaamumu tang belaganita ka

maliwag ang pakigkesenan. Dispui duruita kag kainildawen tung mga aruman ta ig duru kang mga ubra-ubrang mapalua ta ang ikaayen nira. Dispui pa, kung natetenged tung pagsarapeten ta tung mga aruman ta, pantay-pantay ilem ang anday pinilikan ig alawid tung yaten yang pagpakaayen-ayen ilem. ¹⁸ Pademdeman ta ra kanay yang sasang bitala ta mga mamaepet ang kung gustu ta unung magpalua yang magkatama tung pagterelengen yang Dios, tay puis yang maning pa tung dapat unung iluak ta ang ita unu piring magsikad ang maguruyunanitang magpurutul tung matinlu. Ig yang pasais ta unung magluak ta maning tia, pirmi unu duun ipapanaway ta tung kinaisipan tang mauray.

4

¹ Piru ay pa wa? Yamug pagsuruay! Ta, tung numyung pagintindi, unu pa wasu ay natengeran yang pagsuruay-suayan ming atia? Belag ba natetenged ang dereegenamu pa yang sadiling kalelyagan mi ang yay gustu ming papsawan? ² Alimbawa, may sasang durung kalelyag ming maeklan, piru indi mi ilem maeklan. Ya ray nagatengeran na ang masilagamu ra ig may gustu mi rang mangimatay tung sasang masigkatau mi ang para maeklan mi ra yang nagaisipan mi. Yang pagiriwengen ming atia tung mga bagay ang indi mi maeklan, asan da maniel yang pagsuruayan ming ereketan. Piru ya pa agaring maeklan mi atiang indi mi ka agingalukun tung Dios? ³ Ang pagkatapus, maskin ingalukan mi, indiamu kag paktulan

na ay nagaskean na ra kang lagi ang kung pakdulanamu ra anya, belag ya gamitay mi tung uyun tung kalelyagan na, kung indi, basta mapapsawamu ilem.

⁴ Abaa yamu, yang gegma mi tung Dios nagrusaw ra ang katulad ka tung sasang baway ang paglimbung da tung kasawa na. Aywa, indi mi pa ka enged nagaintindian ang kung magpagamenamu yang mga isip mi tung sistimang pangkaliwatan, asanamu ra magluang kasuay yang Dios? Purisu kung tinu pay malelyag ang magpagamen yang isip na tung sistimang atia, asan da tanya magluang kasuay yang Dios.

⁵ Muya kalaum ming anday kapulutan na yang sasang napabtang tung kasulatan ang yang Dios unung nagimu tung yaten, kung may pagamenan tang asan da magrusaw yang gegma tang bugus pa rin tung anya, tanya maning pa tung mangimun da tung yaten. ⁶ Piru maskin pang maning tia, maktel ka enged yang tawang na tung yaten ang para maulikan da atiing gegma ta tung anyang magbugus si. Katulad da asan tung sasang pangaku na ang yang tau unung tawangan na ya ra yang taung mapinagparanek. Piru yang tau unung mapinalandawen, ya ray kuntraen na ta mupia.

⁷ Purisu magparanekamu ra tung Dios ang magpalamtuk yang pundu yang kinaisipan mi. Piru manguntielamu ra ka dayun ta mupia tung akles ni Satanas. Atia, palaksu ra kang paalawid tung numyu. ⁸ Magpalengetamu ra tung Dios. Atia, magpalenget da ka tung numyu. Yamung makinasalanen tabtawen mi ra yang

mga ubra-ubra ming malalain tung pagterelengen na. Yamung pagtenakan yang isip mi, pabilugun mi rang tumanen yang kalelyagan yang Dios. ⁹ Yang dapat ang meyang tung mga isip mi ya ra yang kapupungawen ming pagsugat natetenged tung mga kasalanan mi. Bilang yang pagtaralangkaken ming pagpakasadya asan dapat ang mapaklian da ta pagtarangiten ming pagseeey. ¹⁰ Purisu magparanekamu ra ka engaged tung Dios ang magsuku. Atia, saptenamun ra ka anyang ipaabwat.

Nagapaamanan Na Tanira Ang Indi Enged Magliliwakan (4:11-12)

¹¹ Mga putulu tung ni Ginuu ta, indiita engaged magliliwakan. Ay kipurki kung tinu pay magliwak tung sasang putul na ang asan dang lagi nga pakusalakay na, katimbang nang asan da ka nga sawayay na yang mga katuwulan yang Dios ay asan da ka nga lamkuay nang maluway ang dumangat yang silut ang sinambit na. Purisu kung yang mga katuwulan yang Dios ya pay palangaasan tang lamkuen ta maning tia, yang ilyag nang ianing, belaganita ra manigtuman yang mga katuwulan na, kung indi, asan da ipabtangay ta yang sadili ta ang sasang sintinsiadur! ¹² Sam bilug ilem yang nagpakdul yang mga katuwulan ang atia ig tanya ilem yang sintinsiadur. Ultimu ilem yang Dios yang may kagaeman ang magkalalangan natetenged tung sasang tau kung tanya sintinsiaan nang ipalibri u kung tanya sintinsiaan na tung kalainan. Aywa, unu pa pay pagpabetang ta tung mga sadili ta ang

ita pay magtiwakaw tung anyang magsintinsia tung sasang masigkatau ta?

Nagapaamanan Na Yang Pamagnigusyu Ang Masyadung Pamaniguru (4:13-17)

¹³ Naa wa yang sasang dapat ang tandaan mi ang kumpurming maning taa yang nagipaganing na tung mga aruman na: “Numaan ang kaldaw ang naa ubin andamal, magdistinuami ra duun tung siudad. Duunami ra magtinir ang magnigusyu ta seled san takun. Talagang durung kuartang maita yamen duun.” ¹⁴ Abaa yang numyung atia, indi mi ilem ngani nagasiguru kung unu pay mabtangan mi andamal. Kipurki yang kalayunan ta, maning pa tung sasang ambun ang simanyan yag dawalay ta, ang pagkatapus, buay-wuay ilem ta gesye, magpuruwas da ilem. ¹⁵ Ang indi, maning taa yang dapat ang ianing mi: “Kung kalelyagan yang Dios ang paabwatan na pa yang mga kabui yamen, maning taa maning duun yang buaten yamen.” ¹⁶ Piru ay pa wa? Maning da tiang paniguruamu rang laging pagpaambug tung mga sarili mi kung unu pay pakawutun yang pagkabetang mi! Yang tanan ang pagparaambugun ta maning tia durung pisan agkalain tung pagteleng yang Dios. ¹⁷ Ig disir, kung tinu pay nagaske ra yang magkatama ang yay dapat ang buaten na ang pagkatapus indi na buaten, ya ray idata yang Dios tung anyang kasalanan na.

Yang Nagipagpadapat Na Tung Mga Manggaranen (5:1-6)

¹ Naa wa yang ipagprangkaw ra tung mga manggaranen. Maskin maayen yang betang mi numaan, kanugunamu ka engaged agyapun. Bagay ang pisan tung numyu ang magintraamu ra ilem tarangiten ang nunut da ka ta pagirisyaken mi ang yang kaalimbawaan mi, maning pa tung kinawutanamu rang lagi ta mga pinitinsia. Ay kipurki siguradung dangatenamu ra ka engaged yang sintinsia yang Dios. ² Bagay ang pisan tia tung numyu ay kipurki yang tanan ang mga kamanggaran mi magkaralubuk da ka ilem. Katulad da ilem asan tung mga awel ming atiang matitinlung klasing minumpuk da ilem, panganen da ka ilem ta mga dayapdap. ³ Asta yang mga kuarta ming atiang nagatuwud ming nagatuwud ya ka, madiadu ra ka ilem. Ig yang pagkadiadu yang mga manggad ming atia ya ray magyaring sasang pruibang ipatemeng yang Dios tung numyung duruamug kaikaw. Yang kaalimbawaan yang nagitaluk ming atia maning pa tung sasang apuy ang ya ray ikadiadu mi tung uri. Purisu yang pagtaralukun mi ta manggad ang tagisip ming ya agikaayenay mi numanyan, tung uri ya ra ikalainay mi. ⁴ Teed mi, yang suul yang mga manigayeg tung katrigruan mi ang ya ray binuinan ming dinaya tung nira maning pa tung pagkkendalen da ta maknul. Tagisip ming anda ray panuwalan mi asan? Uay, yang mga riklamu yang mga manigayeg pinamati ra yang Dios ang makagagaem. ⁵ Talagang pusawamu ra tung tanan ang kaayenan taa tung kaliwutan

ang naa ang ya ra ka ilem ay nagapagustuan mi. Piru asan da nga pakbungay mi yang sasang baka ang nagipatambek da ang andang pisan ay laum-laum na kung unu pay nagielat tung anya. ⁶ Basin yang mga taung anday kasalanan nira, ya ra agidimandaay mi tung usgadung nagapetelan ta kasalanan ang para ipaimatay mi. Ang pagkatapus yang mga taung atia, indi ka ilem makayang magdipindir yang mga sadili nirang magbatuk da rin tung numyu.

Nagapaktel Na Yang Mga Tumatalig Ang Indi Ka Mamagmataka Ta Pagpakbat Nira Tung Ipaglekat Ni Ginuung Jesus (5:7-8)

⁷ Kapurisu ta numyung mga putulu tung ni Ginuu ta, maskin papinitinsiaanamu ta duma, magpaarayamu ra ilem ang magagwanta ang asta kawutun da nganing yang uras ang ipaglekat ni Ginuu tang Jesus. Telengan mi ra ilem yang sasang tagluak ang pagpakbat tung kutitsya yang mga luak na ang yay nagalangkag na ta duru. Indi enged pagmataka ta pagelat tung uras ang atia. Tung primiru yang elatan na ya ra yang primirung bugsu yang kuran ang para mapagaradu ra. Asta yang kuran tung kauri-urian nagaelatan na kang maglaka-laka ang ya ray pagpailala ang nagaalenget-lenget da yang tiligayeg. ⁸ Purisu pati yamu ya ka, indiamu ka magmataka ta pagpakbat. Patentenen mi yang mga isip mi ay kipurki yang uras ang ipaglekat ni Ginuu ta, nagaalenget dang nagaalenget.

Nagapaamanan Nang Indi Enged Magbarasulwasulan (5:9)

⁹ Mga putulu, kung mapanawanamu ra nganing ta mga kaliwagan ubin pinitinsia, indiamu ra enged magbarasul-wasulan ugud indiamu ka sintinsiaan yang Dios ang ya si kay ipag-pakusalak na tung numyu. Yay dapat enged ang likayan mi ay kipurki yang ultimung manigsintinsia alenget dang maglekat.

Natetenged Tung Matinlung Mulidung Dapat Ang Pasuaran Nira Natetenged Tung Pagaragwantaen Tung Mga Pinitinsia (5:10-11)

¹⁰ Mga putulu, pademdeman mi yang mga manigpalatay yang bitala yang Dios atiang tukaw pang mga panimpu. Yang pagaragwantaen nira tung mga pinitinsiang pinasaran nira ya ray durug tinlung mulidung usuyun mi. ¹¹ Talagang yay matinlung buaten mi ay kipurki nagaskean ta ra kang lagi ang yang kumpurming nagagwanta tung mga kaliwagan ang pinasaran na ya ra aganingay tang sasang pinasadya enged yang Dios ang pinakaayen. Katulad da ilem duun tung ni maepet ang Job. Nagngel mi ra ka nganing natetenged tung pagaragwantaen na atiang tukaw pang panimpu* ig nagaskean mi ra ka kung unu pay linuaan na tung kauri-urian da sigun tung planu yang Dios tung anya†. Ay tanya durung pisan agkainildawen tung yaten ang mga tau.

Nagapaamanan Na Tanirang Indi Enged Manumpa (5:12)

* **5:11** 5:11a Job 1:20-22; 2:9-10 † **5:11** 5:11b Job 42:10-17

¹² Simanyan, mga putulu, yang ianingung naa, ya enged ay tandaan mi. Kung unu pay ianing ta tung aruman tang tau, indi ta enged pagpanuntan ta panumpa. Indiita manumpa tung tanek may langit ubin tung unu pa man ang bagayay. Ang indi, kung ee, ay ee ra ilem. U kung indi man, ay indi ra ilem ugud indiita ra pakusalaken yang Dios.

Nagipagpasanag Na Kung Ya Pa Agaring Magtarawang-tawangan Tanira Ekel Tung Pagarampuan Nira (5:13-18)

¹³ May asan tung numyu kaya ang nagapasaran ta kaliwagan? Kaministiran magampu tung Dios. May asan ka kaya ang masadya yang kinaisipan na? Magkabagay ang magdayaw tung Dios ang magkanta. ¹⁴ May asan ka kaya ang paglaru? Kaministiran ang magpaguuy tung pamagmaepet-epet tung numyung sam pundaan ang mga tumatalig ang para tanya ipagampu nira tung Dios ang nunut da ka ta pagpiid nira ta lana ta olibo sigun ka man tung katengdanan ang ipinakdul ni Ginuung Jesus tung nira ang mamangerengan tung anya. ¹⁵ Numanyan tung pagarampuen nira, kung may pagtalig nira ang yang nagaingaluk nira tung Dios ipakdul na tung nira, asan da magmaayen yang paglaru ay paktelen da yang Dios ang papagmaayenen. Dispuis kung alimbawa may mga kasalanan ang nagkarabuat na ang muya ya ray natengeran yang masiit na, punasen da ka dayun yang Dios. ¹⁶ Purisu magaraminanita rang lagi

sasa may sasa yang anya-anyang kasalanan ang pagkatapus magarampuanita ra ka dayun ugud asanita ra nga pamaayenay yang Dios tung pagalaru ta. Kipurki yang pagarampuen yang sasang taung pagbuat yang magkatama tung pagterelengen na, dakulung bagay yang pakawutun na. ¹⁷ Katulad da ilem asan tung ni Elias atiang tukaw. Maskin sasang tau ang pariu ka ilem tung yaten, piru atiang pagampu na tung Dios ang tedek tung isip na ang indi na ra pakuranen yang banwa, indi ka man nagkuran-kuran tung seled tulung takun may tenga. ¹⁸ Utru si, nagampu si ka ang pagkatapus kuminuran da ka man yang kaliwutan. Baklu ra namagturubuan yang mga luak tung tanek.

Natetenged Tung Dapat Ang Buaten Nira Tung Sasang Putul Nirang Natalang (5:19-20)

¹⁹ Mga putulu, kung may asan tung numyung natalang dang nalipat tung kamatuuran, ang pagkatapus may sasang putul nang magpaiwan-iwan tung anya ang para mapabalik na tung kamatuuran, durung pisan agkatinlu yang pagabuat na. ²⁰ Ay yang demdemen mi, kung tinu pay magpabalik tung sasang putul nang nagpakasalak ang para indi ra magpadayun tung nagatalangan na, katimbang nang asan da ngaipalibriay na yang aruman na tung kalainan, bilang tung pagpablag na ra rin tung Dios. Maskin durung kasalanan ang nagkarabuat na, punasen da yang Dios ang luwus.

Ya ra ilem tia ay masulatu tung numyu,

Santiago 5:20

xxix

Santiago 5:20

Santiago

xxx

**Yang Baklung Ipinagpakigpaigu
New Testament in Tagbanwa, Calamian**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tagbanwa, Calamian)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

7b428e71-b1e3-505c-8d33-c172c24b2fcd